

*Н.А. Дехтяр, канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»*

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Світова фінансово-економічна криза стала серйозним випробовуванням на стійкість для економіки України та її можливість ефективно і своєчасно реагувати на прояви зовнішніх і внутрішніх викликів та загроз. Криза виявила та посилила ті загальнонаціональні фундаментальні економічні проблеми, які в першу чергу, пов'язані із неефективним функціонування державних фінансів, що призводить до невиконання завдань соціально-економічного розвитку держави.

Особливості реалізації державної політики у сфері фінансів визначаються загальним фінансово-економічним потенціалом країни; потребами державного фінансування стратегічних та тактичних завдань соціально-економічного розвитку та специфікою моделі державного управління в частині регулювання економічних процесів.

Слід зазначити, що подальше розширення функцій держави та її активне втручання в управління економікою вимагає розбудови адекватної системи державних фінансів, що покликана створити фінансову та матеріальну базу для реалізації суспільних функцій. Об'єктивність цих функцій зумовлена закономірностями взаємодії суспільства і держави. Загальновідомо, що система державних фінансів реалізується через дві основні функції: розподільну і контрольну. Однак, на сучасному етапі розвитку до переліку загальнодержавних функцій у сфері фінансів можна віднести: фіскальну, стратегічну, регулюючу і стимулюючу. Усвідомлення потреб суспільства і необхідності їх задоволення визначає набір функцій бюджетної політики і передбачає механізм їх реалізації. Саме за допомогою вказаних функцій держава може виконувати задекларовані у Бюджетному кодексі України принципи побудови бюджетної системи. В той же час, реалізація широкого переліку функцій державних фінансів спричиняє потребу у розробці адекватного механізму фінансового забезпечення.

Реформування системи державних фінансів повинно бути направлено на реалізацію наступних завдань: створення умов для фінансового забезпечення розвитку економіки країни і соціальної сфери; забезпечення концентрації фінансових ресурсів на фінансуванні пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку; забезпечення узгодженості пріоритетних напрямків поточної бюджетної політики із її середньостроковими цілями, а також стратегією економічного і соціального розвитку країни; закріплення позитивних результатів економічного і соціального розвитку; забезпечення збалансованої макроекономічної стабільності та сталого економічного зростання; забезпечення оптимального підбору інструментів бюджетного механізму щодо формування державних доходів та використання державних видатків; забезпечення відповідних коригувань у разі виникнення макроекономічних дисбалансів; забезпечення прозорості і публічності системи державних фінансів.

Потреба у забезпеченні поживлення національної економіки в умовах ризиків фінансової дестабілізації зовнішнього і внутрішнього походження вимагає подальшої розробки напрямків макроекономічної стабілізації з позицій їх несуперечливості цілям стимулювання економічного зростання. Тому вкрай важливим залишається питання визначення оптимального рівня участі держави в економіці з огляду на необхідність забезпечення економічного зростання, зокрема, оптимальної частки ВВП, що перерозподіляється через зведений бюджет, структури видатків бюджету, а також встановлення принципів формування фінансової політики реалізації стратегії економічного зростання.

Таким чином, реформування системи державних фінансів здійснюється під впливом історичних і національних особливостей, соціально-економічної і політичної ситуації, стратегії соціально-економічного розвитку країни і обумовлює різний ступінь та рівень перерозподілу ВВП через бюджет, пріоритетність напрямків бюджетного фінансування, додержання принципів збалансованості бюджетних доходів і видатків.

Дехтяр, Н.А. Особливості реформування державних фінансів на сучасному етапі [Текст] / Н.А. Дехтяр // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2013 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2013. – Т. 2. – С. 34-35.